

ปทุมมา (*Curcuma alismatifolia* Gagnep.)
พันธุ์เชียงใหม่รายซีเอฟ 30/เอ็นเอ

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล   กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่   50 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ รหัสไปรษณีย์ 10900
โทรศัพท์   081-3730-948

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ปทุมมาพันธุ์เชียงใหม่รายซีเอฟ 30/เอ็นเอ ได้มาจากการคัดเลือกพันธุ์ ในปี พ.ศ. 2536 - 2537 ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย สถาบันวิจัยพืชสวน กรมวิชาการเกษตร ได้รวบรวมต้นปทุมมาในสภาพธรรมชาติจากแหล่งต่าง ๆ และในปี พ.ศ. 2545 - 2547 สามารถคัดเลือกต้นปทุมมาที่มีลักษณะดีและสวยงาม จึงตั้งชื่อพันธุ์ว่า เชียงรายซีเอฟ 30/เอ็นเอ (*Curcuma alismatifolia*)

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท   ชื่อไทย ปทุมมา ชื่อวิทยาศาสตร์ *Curcuma alismatifolia* Gagnep.
วงศ์ Zingiberaceae ไม้ดอกไม้ประดับ ไม้ล้มลุก

ราก/หัว   ระบบรากฝอย (fibrous roots system) รากสะสมอาหาร (storage root) มีลักษณะบวมพองออกเป็นตุ่มที่ปลายราก ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร เหง้า (rhizome) หรือหัวมีสีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวมีสีครีม เป็นลำต้นใต้ดินที่เจริญในแนวระนาบขนานไปกับพื้นดินสั้น ๆ มีข้อและปล้องชัดเจน แตกแขนงออกเป็นกระจุกตามตาข้างของเหง้าเดิม ทำหน้าที่สะสมน้ำและอาหาร เส้นผ่านศูนย์กลางเหง้า 1.5 - 2.0 เซนติเมตร

ต้น   ลำต้นเหนือดินเป็นลำต้นเทียม (pseudostem) เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ความสูงต้นวัดจากโคนต้นถึงระดับปลายพุ่มใบ 77 - 82 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 68 - 71 เซนติเมตร

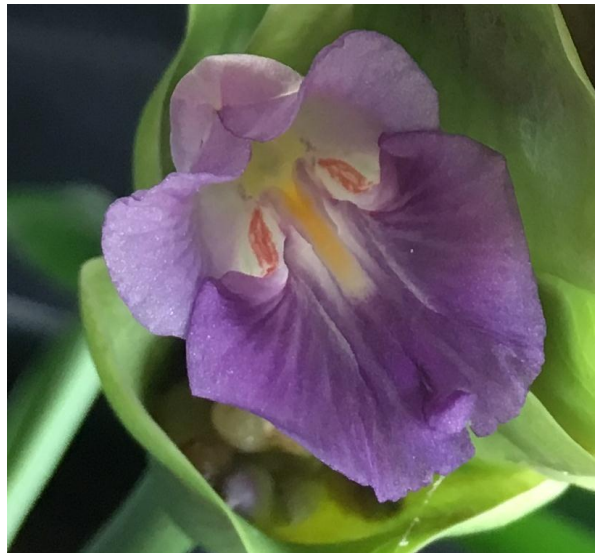
ใบ   ใบเดี่ยว มี 5 - 6 ใบ กว้าง 7.5 - 10 เซนติเมตร ยาว 36 - 45 เซนติเมตร ปลายใบแหลมขอบใบเป็นคลื่นเล็กน้อย เส้นกลางใบสีม่วงแดง กาบใบสีเขียวฉาบแดง โคนกาบใบสีน้ำตาลแดง

ดอก/ช่อดอก   ช่อดอก แบบช่อเชิงลดแน่น (compact spike) ก้านช่อดอกแทงออกจากกลางลำต้นเทียม ความยาวช่อดอก 77 - 94 เซนติเมตร ความยาวช่วงดอก 12.5 - 14.2 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางช่อดอก 8 - 9 เซนติเมตร ใบประดับ (bract) ส่วนล่างรูปกลมแบน ปลายเป็นติ่งแหลม สีเขียวปนน้ำตาลเล็กน้อย มีจำนวน 7 - 8 ใบ ใบประดับส่วนบนรูปรี ปลายแหลม สีชมพูอ่อน ปลายแต้มสีเขียว มีริ้วสีเขียว มีจำนวน 6 - 8 ใบ ดอกจริงขนาดเล็กอยู่ในซอกใบประดับส่วนล่าง กว้าง 1.6 - 1.7 เซนติเมตร ยาว 4.3 - 4.4 เซนติเมตร สีม่วงอ่อน กลีบปากสีม่วงเข้ม สันปากสีเหลือง รอบสันปากสีขาว ขอบปากแต้มสีแดงขอบสีขาว เส้นผ่านศูนย์กลางก้านช่อดอก 0.8 - 1.0 เซนติเมตร

ผล/เมล็ด   มี

ลักษณะอื่น ๆ

1. อายุปลูกถึงให้ดอก 2 - 2 เดือนครึ่ง
2. เริ่มแทงช่อดอกเมื่อมีใบ 2 - 3 ใบ
3. ช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่ม ก้านช่อดอกตรง เหมาะสำหรับเป็นไม้ตัดดอกและไม้ประดับแปลง
4. การแตกหน่อใหม่เฉลี่ย 1 - 2 หน่อ/กอ
5. อายุปักแจกันนานประมาณ 18 วัน และอายุการใช้งานสำหรับไม้ประดับแปลงนาน 4 - 7 สัปดาห์ หลังออกดอก

ปทุมมาพันธุ์เชียงใหม่รายซีเอฟ 30/เอ็นเอ